

papiergeschiedenis nederland

Nieuwsbrief Nr. 21

mei 2017

Beste vrienden van Papiergeschiedenis Nederland,

Graag willen we u informeren over onze Themadag op **donderdag 2 november 2017** in het **Museum voor Communicatie** in Den Haag.

Het thema is: **VAN ONSCHATBARE WAARDE**

Reeds aan het eind van de 14^e eeuw werden schriftelijke vrijgeleides uitgevaardigd om verkeer en oponthoud van Nederlandse ambachtslieden binnen Engeland te bekrachtigen. Minstens vanaf de 16^e eeuw werd papier gebruikt om financiële waarde vast te leggen. Hierbij valt te denken aan schuldbekentenissen ter financiering van oorlogen en aandelen in handelscompagnieën of de aanleg van polders. Aanvankelijk betrof dit handgeschreven documenten, voorzien van een signatuur, soms bekrachtigd door een lakzegel. Gaandeweg werd het papier zelf voorzien van moeilijk te vervalsen veiligheidskenmerken, zoals speciale watermerken en opdrukken. Drukkerij Enschedé & Zonen was in Nederland decennialang de voornaamste drukker van waardepapier, zoals bankbiljetten en postzegels. Waar papier gold als substituuut voor edelmetaal, maken bankbiljetten tegenwoordig plaats voor digitaal betalingsverkeer. Tot de internationaal meest begeerde waardepapieren behoren persoonlijke identiteitsbewijzen, zoals paspoorten. Niet alleen werden de technieken om deze documenten onvervalsbaar te maken steeds geavanceerder; steeds meer verdwijnt ook hier het papier als drager van de veiligheidskenmerken, die het document als betaalmiddel of bewijs moeten onderscheiden.

Voor deze elfde Themadag heeft de Stichting Papiergeschiedenis Nederland een drietal sprekers bereid gevonden hun licht te laten schijnen op de historie en actualiteit van het waardepapier in Nederland:

- **Hans Caarls** bespreekt de vervaardiging van watermerken in het postzegelpapier van de eerste Nederlandse emissie 1852 en het belang daarvan voor de filatelie.
Hans is ruim 40 jaar werkzaam geweest als zelfstandig interieurarchitect in de moderne vormgeving en heeft een grote passie voor klassieke filatelie.

- **Pier van Leeuwen** gaat in op de Zaanse papiernijverheid als bakermat voor binnen- en buitenlands papiergeld.
Pier is opgeleid als vrij graficus en museoloog en onder meer verantwoordelijk voor de museale inrichting van het Honig Breethuis, een voormalige papierfabriekswoning te Zaandijk. Daarnaast is hij medeoprichter en secretaris van de Stichting Papiergeschiedenis Zaanstreek “De Hollander” en bestuurslid van de Papiergeschiedenis Nederland.
- **Rob over de Linden** spreekt over zijn werkervaring op het gebied van de beveiliging van het paspoort en andere reis- en verblijfsdocumenten en geldswaardige papieren. Hij is Kapitein b.d. der Koninklijke Marechaussee (KMar), medeoprichter bureau Falsificaten van de KMar op Schiphol en was werkzaam op de Staf KMar en de Falsificaten Centrale van de Centrale Recherche Informatiedienst, en bij Bureau Interpol in Den Haag.

Aanvullende informatie en het volledige programma zullen in een later stadium nog worden bekendgemaakt.

Aanmelden via: info@papiergeschiedenis.net of ons postadres: Papiergeschiedenis Nederland, p/a Koninklijke VNP, Postbus 731, 2130 AS Hoofddorp.

Als gevolg van de kosten die aan deze dag verbonden zijn, zien wij ons genoodzaakt een bijdrage te vragen van € 15,00 (inclusief lunch). U wordt verzocht dit bedrag over te maken op:

bankrekening NL28 INGB 0003 5107 22 t.n.v. Papiergeschiedenis Nederland

NB: Deelnemers wordt gevraagd een postadres te verstrekken, waarop u uiterlijk twee weken voor de Themadag de persoonlijke uitnodiging zal worden toegestuurd.

Paper Art CODA

Stevig en solide, tactiel en dynamisch, overweldigend en indrukwekkend, subtiel en ontroerend. Papier is een relatief eenvoudig materiaal dat kunstenaars en ontwerpers inspireert om op verbluffende wijze de eindeloze mogelijkheden en zeggingskracht te tonen. CODA Museum Apeldoorn organiseert van 5 juni tot en met 29 oktober CODA Paper Art 2017, een tentoonstelling die alle ruimte biedt aan beeldende kunst van en op papier. Voor de achtste keer heeft CODA kunstenaars uit de hele wereld geselecteerd die bijzondere kunstwerken maken met dit ‘eenvoudig’ en ‘alledaags’ materiaal.

Vienna Romanée (1987), geboren en getogen in Apeldoorn, is een van de jongste deelnemers aan CODA Paper Art 2017. Met haar *Datanaaiproject* besteedt ze aandacht aan het begrip tijd. *Datanaaiproject* bestaat uit uitgeknipte krantenpapierstroken met daarop de dagen van de week en data die ze met menselijk haar aan elkaar naait. Het werk blijft tijdens de tentoonstelling ‘under construction’. Op een aantal dagen werkt Romanée in de tentoonstelling verder aan het project met papierstroken die bezoekers kunnen inleveren.

De beknopte catalogus van Paper Art 2017 is gedrukt op papier van de Gelderse papierfabrikanten. Deze samenwerking in het kader van CODA Paper Art is een bijzondere verbinding tussen de creatieve en commerciële industrie die CODA – vanuit verbinding en versterking – uiteraard graag voortzet bij CODA Paper Art 2019.

Meer informatie: www.coda-apeldoorn.nl/paperart

Boekrecensie

Joke en Jan Peter Verhave: Onbekend en ontroerend erfgoed. Tijdsbeelden geknipt door anonieme kleinkunstenaars.

[Nijmegen] : Journey Press, 2017 [18 x 23 cm, 99 pagina's, ill.].
ISBN: 978-90-78729-07-5 (paperback)

Het zojuist verschenen boek van Joke en Jan Peter Verhave over knipkunst is een ware ode aan de onbekende kunstenaars die in Nederland vanaf de zestiende eeuw het papierknippen of -snijden beoefend hebben.

Na een beknopte historische inleiding en een overzicht van 'knippers van naam', wordt de aandacht geconcentreerd op de vele anonieme knipkunstenaars die we enkel kennen door de knipsels die ze hebben gemaakt. Aan de hand van het werk van deze papierknippers geven Joke en Jan Peter Verhave ons een boeiende inkijk in het verleden. Ze laten het knipsel als het ware hun eigen verhaal vertellen over de persoon en de gelegenheid waarvoor het werd vervaardigd. De in het boek beschreven knipsels, fraai geïllustreerd en variërend van eenvoudig tot adembenemend verfijnd en complex, schetsen door deze aanpak een interessant tijdsbeeld waarin naast kunstzinnige ook sociale en maatschappelijke waarden worden belicht.

In 2013 is de papierknipkunst door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed erkend als waardevolle Nederlandse traditie en opgenomen in de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed. Met de deskundigheid en passie waarmee Joke en Jan Peter Verhave hun, nu al tweede, prachtige boek over papierknipkunst hebben geschreven, onderbouwen zij dit predicaat overtuigend.

Het boek is voor € 20 te bestellen door dit bedrag over te maken op NL87 INGB 0001647357 t.n.v. J.P. Verhave. Schrijf uw adres op de bestelling!

Donatie

Het bestuur stelt het op prijs stellen wanneer u onze werkzaamheden wilt ondersteunen door een kleine donatie ten behoeve van de werkzaamheden.

Evenals vorige jaren ontvangen wij graag een bijdrage van € 25,00. U kunt dit bedrag overmaken naar bankrekening NL28 INGB 0003 5107 22 t.n.v. Papiergeschiedenis Nederland te Naarden.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft kunt u ons bereiken via e-mailadres: info@papiergeschiedenis.net, of via de Koninklijke VNP in Hoofddorp.

Met vriendelijke groeten

Jan Hein Bannier
Secretaris Papiergeschiedenis Nederland

Stichting Papiergeschiedenis Nederland
Secretariaat: Rembrandtlaan 49, 1412 JN Naarden
Bankrekening: NL28 INGB 0003 5107 22